

48. *Стародруки XVI — першої половини XVIII ст. з колекції "Polonica" бібліотеки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя* : каталог / [упоряд. О. С. Морозов] ; Ніжин. культур.-просвітн. спілка громадян пол. походження "Астер", Б-ка Ніжин. держ. ун-ту ім. Миколи Гоголя, Музей рідкіс. кн. — Ніжин : Гідромакс, 2010. — 174 с. : іл. — (Серія "Книжкові пам'ятки у фондовому зібранні Бібліотеки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя").
49. *Морозов О. С. "Альдини" в бібліотечному зібранні Ніжинського історико-філологічного інституту князя Безбородька* : каталог / Олександр Сергійович Морозов ; Б-ка Ніжин. держ. ун-ту ім. Миколи Гоголя, Музей рідкіс. кн. — Ніжин : [б. в.], 2010. — 39 с. : іл. — (Книжкові пам'ятки у фондовому зібранні бібліотеки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя).
50. *Каталог періодичних видань 1772—1940 рр. бібліотеки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя* : бібліогр. покажч. / [упоряд. О. Д. Кільдіватова та ін.] ; Ніжин. держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. — Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2010. — 145 с. — До 190-річчя від дня заснування б-ки Ніжин. вищ. школи.
51. *Зарубіжні періодичні видання у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського та бібліотек науково-дослідних установ НАН України (надходження 2011—2012 рр.)* : наук.-інформ. сист. покажч. / [уклад.: Р. Л. Красій та ін.] ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2013. — 255, [1] с.
52. *Дитина і книга: погляд крізь призму часу* : бібліогр. огляд вид. із фондів Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / [упоряд. і авт. вступ. ст. А. І. Рубан] ; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського // Шкільна бібліотека плюс. — 2013. — Черв. № 11/12. — С. 1—62.
53. *Актуальні питання каталогізації в умовах впровадження нових інформаційних технологій* : матеріали наук.-практ. семінарів / [уклад.: Н. В. Подошовка, М. М. Чегринець] ; Держ. закл. "Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка". — Харків : ХДНБ, 2011. — 83 с. : табл.
54. *Електронні інформаційні ресурси: створення, використання, доступ* : (до 50-річчя створення ВНТУ) : зб. матеріалів Республік. наук.-практ. Інтернет-конф., м. Вінниця, 12—18 квіт. 2010 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т, Вінниц. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. працівників. — Київ : Кондор, 2010. — 345 с.
55. *Питання вдосконалення діяльності відділів рідкісних книг бібліотек в інформаційному забезпеченні науково-освітнього процесу* : матеріали виступів учасників "круглого столу" (м. Харків, 29 берез. 2012 р.) / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого", Наук. б-ка ; за заг. ред. Н. П. Пасмор. — Харків : Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого", 2012. — 66 с.

В статті проаналізовано документопоток по вимогам формування та використання інформаційних ресурсів в бібліотеках України за останні п'ять років. Вивчено тематичну структуру публікацій; визначено авторів та організації, які допомогли у роботі з інформаційними ресурсами; виявлені проблеми, що потребують подальшого освітлення.

The article deals with the analysis of the flow of documentation concerning the formation and usage of information resources in Ukrainian libraries during the last five years. The thematic structure of publications is studied; the authors and organizations which helped in working with information resources are determined; the problems that should be further analysed are identified.

Надійшла до редакції 10 вересня 2015 року

УДК 021.2

Тетяна Бірюкова,
кандидат наук із соціальних
комунікацій,
доцент ОНПУ

Ірина Компаніська,
студентка 4 курсу ОНПУ

Бібліотека—Освіта: наукова комунікація, інтеграція знань, методів, технологій

У статті висвітлено результати втілення інтегрованого навчально-наукового проекту у роботу кафедри документознавства та інформаційної діяльності Одеського національного політехнічного університету, розкрито нові шляхи співробітництва в системі Бібліотека—Освіта, доведено, що симбіоз інформаційних технологій та бібліографічних (документнографічних) методів, застосований у формуванні контенту наукового web-сайта, сприяє підвищенню його інформативності.

Ключові слова: інформаційні технології, бібліографічні (документнографічні) методи, web-сайт, наукові інформаційні ресурси, навчально-науковий проект, кафедра ДІД.

Створення електронних інформаційних ресурсів сьогодні є невід'ємним напрямом діяльності кожної організації, а особливо закладів, що генерують знання, зокрема ВНЗ. Поєднати та відповідно систематизувати наукові ресурси кафедр, які є результатом окремих досліджень і загальної академічної діяльності викладачів, здатний лише фахівець інформаційного профілю, який отримав під час навчання відповідні навички й ефективно застосовує бібліотечні та інформаційно-бібліографічні технології. На нашу думку, саме бібліотека як документно-комунікаційний інститут, в якому століттями розроблялася й відображалася інформаційна модель суспільства, в змозі здійснювати повноцінну

систематизацію національних інформаційних ресурсів. І саме бібліографічні та документнографічні методи, зокрема аналітико-синтетична переробка документованої інформації, сприяють її збереженню і релевантному пошуку. Систематизація, заснована на бібліотечно-бібліографічній класифікації й індексації, спирається на міжнародні та вітчизняні стандарти опису документів, відповідає традиціям наукового реферування і, що найважливіше в епоху інформатизації та віртуалізації, дає можливість спростити процеси пошуку документа на будь-якому носіїві. Відповідно до цього інформаційні ресурси електронних мереж, чи то електронна бібліотека, чи сайт, що відображають результати

наукової діяльності університетської кафедри, коледжу, видавничої організації, стають структурованішими і доступнішими для пошукових систем, а отже, для численних користувачів.

Відповідно до чинного Закону України "Про вищу освіту" [1], бажано, щоб всі наукові та науково-освітні ресурси вишів перебували у відкритому доступі. Цю проблему активно досліджують та обговорюють фахівці бібліотечної та документально-інформаційної сфери. Розв'язати її можливо за наявності відкритого репозитарію бібліотеки вишу та/або web-сайта установи з упорядкованими науковими ресурсами. На жаль, найчастіше сайти переобтяжені великою кількістю поточної інформації й не здатні підтримувати складне структурування сторінок, яке вимагає побудова наукового ресурсу. Тому на великих web-сайтах вишів наукову інформацію подано схематично, у загальному вигляді. Але зауважимо, що документація та інформаційне наповнення (контент) web-сайта ВНЗ, як і будь-якої іншої організації, є факторами формування іміджу і саме від їхньої повноти та актуальності залежить ефективне просування ресурсів установи та число відвідувачів [2].

Проблеми створення цифрових наукових колекцій висвітлено в колективних монографіях науковців-співробітників Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського [3]; особливості продукування наукової інформації у вітчизняному академічному виробництві детально розглянув В. Горюхов [4]; В. Здановська запропонувала класифікацію наявних інформаційно-бібліотечних ресурсів науково-дослідних установ (НДУ) [5]. Ці роботи також підтверджують думку, що чим ширший спектр доступу до систематизованих електронних повнотекстових та наукових ресурсів, тим більше користувачів звертаються до них.

Web-сайт як наукове і навчальне комунікаційне середовище та можливості його інформаційного моделювання вивчали О. Березенко, Л. Калашнікова, Н. Пасічник, А. Фесенко, Л. Філіпова, А. Шелестова та ін. [6; 7; 8; 9; 10; 11]. Учені наголошують, що наявність моделі контенту web-сайта вишу сприятиме ефективнішій комунікації користувачів і надалі — інтеграційному входженню України до світового інформаційно-освітнього простору. Отже, наявність сайту не лише розвиває комунікативну мережу, а й формує інформаційне суспільство. Тому електронна навчальна документація та наукові праці викладачів мають бути невід'ємними складниками контенту сайту ВНЗ. До того ж вкрай важливим є наповнення ресурсу навчального підрозділу аналітичними матеріалами, оскільки це один із початкових етапів формування системи наукових досліджень.

Переваги та можливості електронного репозитарію, створеного на основі технологій за методикою бібліографування джерел автори досліджували раніше [12]. Проте варто враховувати, що науковий сайт часто є ресурсом із надзвичайно розрізненим контентом, який виходить за межі структури типового репозитарію.

У дослідженні Т. Лугової та М. Якубовської акцентовано на потребі створення онлайн-бази даних науково-методичного забезпечення кафедри та мережевої бібліотеки [13]. Це підтверджує думку про доцільність структуризації інформаційного ресурсу через поєднання інформаційно-технологічних принципів та бібліографічних (документографічних) методів.

Практика викладання дисциплін "Основи бібліотечнознавства та бібліографознавства", "Інформаційно-бібліографічні технології", "Інформаційні ресурси", "Інформаційний менеджмент" на кафедрі документознавства та інформаційної діяльності Одеського національного політехнічного університету (ДІД ОНПУ) сприяла створенню навчально-наукового проекту "Студлабораторія". Ініціатива реалізується згідно з рішенням кафедри (завідувач кафедри — В. Спрінсян), за підтримки Центру досліджень соціальних

комунікацій та СІАЗ Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, Одеської універсальної наукової бібліотеки ім. М. С. Грушевського.

У межах проекту "Студлабораторія" майбутні спеціалісти з документознавства та інформаційної діяльності мають змогу виконувати науково-дослідницькі та науково-практичні проекти, реалізовувати знання, отримані під час опанування дисциплін документно-інформаційного, інформаційно-аналітичного й інформаційно-комунікативного циклів, здобувати практичні навички у фаховому середовищі. Цьому сприяють високопрофесійний науково-педагогічний персонал кафедри, наявність комп'ютерної лабораторії, мультимедійного обладнання, а також плідне співробітництво з ОУНБ ім. М. С. Грушевського, яка надає власні інформаційні ресурси, приміщення та кваліфіковану допомогу. Відповідно, бакалаври, спеціалісти, магістри — випускники кафедри ДІД — з успіхом працюють в інформаційно-аналітичних і PR-відділах українських та зарубіжних компаній, освітніх установах, бібліотеках, архівах, рекламних службах.

Мета проекту — наближення практичної частини навчального процесу до умов професійного середовища фахівця за спеціальністю 8.02010501 "Документознавство та інформаційна діяльність". Одним із нагальних завдань стала розробка та підтримка сайту, завдяки якому висвітлюється наукова діяльність кафедри ДІД (<http://opu-konf.at.ua/>). Реалізацію цього етапу, в межах виконання студентської наукової роботи, було доручено студентці кафедри ДІД І. Компанієць.

Окрім створення сайту, мета роботи передбачала обґрунтування можливості підвищення ефективності наукового онлайн-ресурсу через застосування бібліографічних (документографічних) методів. Реалізація зумовила потребу розв'язання таких завдань: проаналізувати сучасний стан наукових досліджень за темою роботи; обґрунтувати методологічні засади дослідження; розробити структурну модель наукового web-сайта; втілити результати дослідження в наукову роботу кафедри ДІД ОНПУ та окреслити перспективи розвитку web-сайта. *Методологічний апарат* дослідження становили загальнонаукові підходи до пізнання: системний, інформаційний, соціокомунікативний. У роботі застосовано дослідницькі *методи* аналізу та синтезу, моделювання, бібліографічного (документографічного — для документів, що не публікуються) аналізу документів та анотування.

Практичне втілення охоплювало кілька кроків. Перший — вибір платформи для web-сайта. Було обрано безкоштовний конструктор сайтів Ucoz, який має чимало можливостей для реалізації різноманітних творчих задумів.

Другий крок — розробка структури web-сайта, котру доцільно умовно поділити на зовнішню і внутрішню. Внутрішню структуру представимо у вигляді дерева сайту (рис. 1).

Зовнішня структура — це розташування основних значущих елементів на кожній сторінці. Під час розробки зовнішньої і внутрішньої структур головним завданням була зручна навігація, аби відвідувачі мали змогу легко орієнтуватися і шукати потрібну інформацію на сайті.

Третій крок — оформлення. З одного боку, дизайн має бути простим та зручним, з другого — доречним. Відповідно, обрано простий дизайн, що поєднує кілька відтінків блакитного кольору, які добре сприймають користувачі.

Четвертий крок — інформаційне наповнення. Кожна сторінка відповідає певним завданням, зокрема на "Головній сторінці" розміщено відомості про проведену конференцію та експрес-інформацію про черговий науковий захід; на сторінці "Історія кафедри" наведено дані про кафедру документознавства та інформаційної діяльності; інформацію про проведені пленарні засідання, їхню тематику та учасників представлено на сторінці "Історія конференцій".

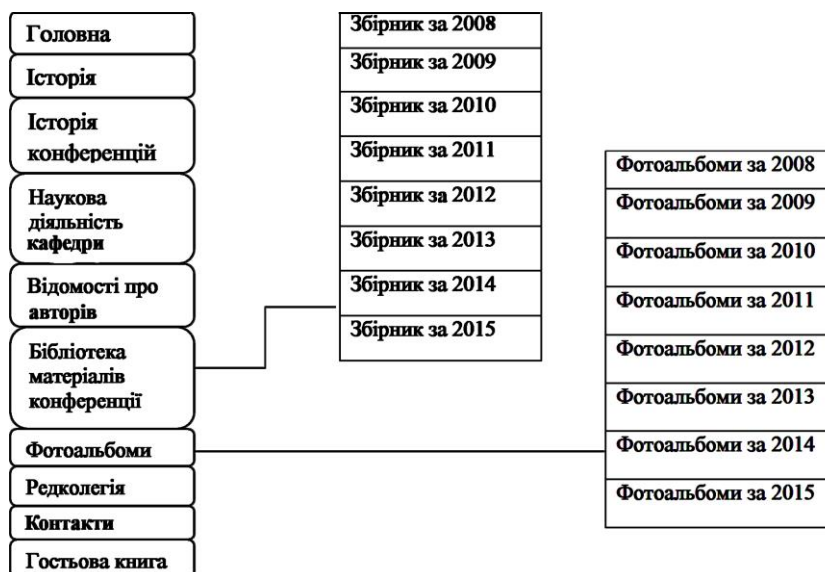

Рис. 1. Дерево внутрішньої структури сайту

Одним із важливих елементів цього онлайн-ресурсу є розділ "Наукова діяльність кафедри", де розміщено відомості не лише про викладачів кафедри ДІД, а й про їхні наукові праці. Детальнішу інформацію про вітчизняних та зарубіжних учасників міжнародних науково-практичних конференцій, які проводять співробітники кафедри, користувач отримує з розділу "Відомості про авторів", котрий структуровано за хронологією. А інформацію про спеціалістів, які ухвалюють рішення щодо видання нової збірки науково-практичних матеріалів, подано в розділі "Редколегія". Статті збірників представлено в "Бібліотеці матеріалів конференцій", користувачі мають змогу ознайомитися зі змістом кожного з них та скачати в форматі pdf потрібний матеріал.

У розділі "Фотоальбоми" згруповано фотозвіти кожної із проведених сесій конференції (від 2008 року).

Важливим елементом сайту є зворотний зв'язок. Відвідувачі можуть залишити відгуки в "Гостьовій книзі" або надіслати повідомлення на e-mail кафедри чи розробників сайту.

Нині триває робота над електронним бібліографічним посібником наукових робіт співробітників кафедри, якому буде присвячено окрему сторінку "Наукові праці викладачів кафедри ДІД". Статті у посібнику розташовуватимуться відповідно до методики бібліографічної систематизації, бібліотечно-бібліографічної класифікації (ББК) та у хронологічному порядку (рис. 2).

<p>Наукова діяльність кафедри</p> <p>Наукові роботи викладачів кафедри "Документознавства та інформаційної діяльності"</p> <p>ВСТУП</p> <ul style="list-style-type: none"> • Аверіна Світлана Василівна • Андріанов Олександр Вікторович • Бірюкова Тетяна Леонідівна • Брайченко Світлана Леонідівна • Василенко Олена Петрівна • Грушевська Юлія Андріївна • Коляда-Березовська Тетяна Федорівна • Кубко Валентина Петрівна • Лавренко Віолетта Василівна • Лугова Тетяна Анатоліївна • Масі Наталя Іванівна • Мельник Світлана Михайлівна • Мельник Сергій Петрович • Панькевич Олена Олександрівна • Спрінсян Василь Георгійович • Татакі Олена Олегівна • Якубовська Марія Георгіївна • Яценко Лариса Євгенівна 	<p>Бірюкова Тетяна Леонідівна</p> <p>- доцент каф. документознавства та інформаційної діяльності Одеського національного політехнічного університету (Україна).</p> <p><u>Дисципліни які викладає:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інформаційні ресурси. 2. Інформаційно-бібліографічні технології. 3. Інформаційний менеджмент. <p>НАУКОВА ПРАЦІ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Роль інформаційного аналітика в управлінні соціальною інформацією: з досвіду підприємств США</i> // Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття : зб. Матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 9-11 вересня 2010 року) / [під заг. ред. В.Г.Спрінсяна]. - Одеса : Друж, 2010. - С. 76-77 (0,1 д.а.). (У співавторстві з А. Абросимовою). • <i>Проблеми сучасної молодіжної науки в контексті міжвузової наукової та навчально-виховної діяльності</i> // Актуальні проблеми соціології молодіжної культури та освіти: матеріали міжнародної конференції / [під ред. Ю.Р. Вишневого]. - Екатеринбург: УГТУ-УПИ, 2010. - С. 52-53 (0,1 д.а.). (У співавторстві з Т.Колядою-Березовською, А.Гатунок, Е.Вдовиченко). • <i>Конспект лекцій з дисципліни «Документознавство»</i> [для студентів спеціальності 7.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність»]. - Одеса : ОНПУ, 2011. - Ч. 1. - 101 с. (4,8 д.а.).
---	--

Рис. 2. Сторінка "Наукові праці викладачів кафедри ДІД", бібліографічний покажчик

До бібліографічного посібника буде розроблено інтерактивний предметний покажчик із посиланнями на відповідні сторінки (рис. 3).

Наступний етап передбачає створення переходів зі сторінок бібліографічного посібника на сторінки з повнотекстовими документами.

Далі проводиться робота зі створення хмари тегів — візуального подання ключових слів. Хмара транслюватиметься на всіх сторінках, аби користувачі мали можливість одразу перейти до ресурсу із відповідною тематикою. Ключові слова збагатимуться зі словами предметного покажчика.

Плануємо розробити окрему сторінку для публікації повних текстів авторефератів дисертацій співробітників кафедри, рецензій та відгуків на наукові роботи, висвітлення інших досягнень у науковій сфері.

Використання бібліографічних (документографічних) методів, на наш погляд, сприяє підвищенню інформативності сторінок наукового web-сайта. Наприклад, метод бібліографічного аналізу документів та складання бібліографічного опису дає змогу систематизувати наукові праці за предметом (галуззю знань, дисциплінами), полегшити пошук документа.

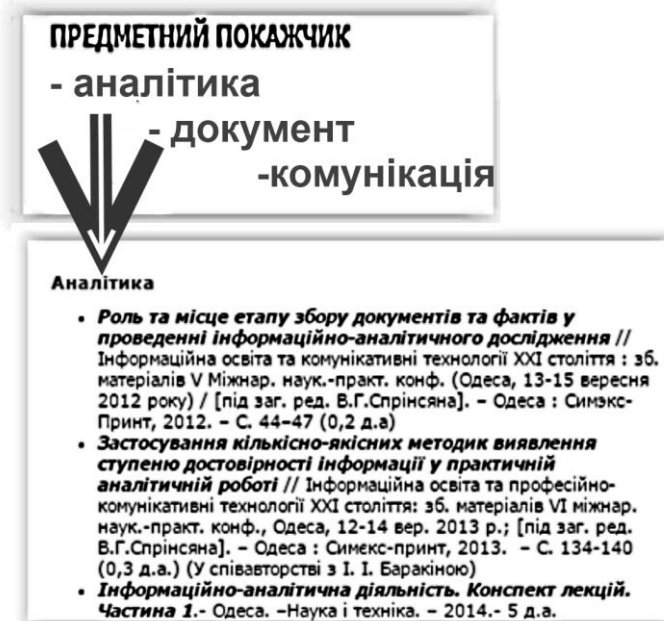

Рис. 3. Принцип роботи предметного покажчика

Анотування надає загальну інформацію про документ (монографію, науковий збірник, статтю тощо), визначає основні пошукові маркери, терміни, призначення.

Одним із завдань проекту стала розробка професійно орієнтованих інформаційних сторінок у соціальних мережах, які сприяють фаховому спілкуванню та орієнтації на всебічний розвиток студентів. Наприклад, сторінка ВКонтакте під назвою "Ми у просторі інформації" (<http://vk.com/club32449850>) створена у співробітництві з кандидатом психологічних наук, старшим науковим співробітником Інституту психології ім. Г. Костюка НАПН України С. Лукомською. Ресурс присвячено взаємообміну інформацією з питань:

- аналізу впливу інформаційного простору на людину;
- дослідження проблеми інтернет-залежності, психологічної допомоги;
- вивчення інформації як основи більшості процесів у сучасному суспільстві;
- управління інформацією й управління за допомогою інформації;
- реклами та PR;
- маніпулятивних інформаційних технологій,
- проблем інформаційної комунікації.

Для студентів сторінка є також майданчиком, де можна поспілкуватися з випускниками минулих років, які вже пройшли адаптацію у професійному середовищі та обіймають відповідні посади.

Отже, проведена робота надала змогу:

- 1) висвітлити наукову та навчальну діяльність кафедри в інтернет-мережі;
- 2) систематизувати матеріали за результатами наукової діяльності кафедри;
- 3) довести, що симбіоз інформаційних технологій та бібліографічних (документографічних) методів, застосований у формуванні контенту наукового web-сайта, сприяє підвищенню його інформативності;
- 3) здійснити можливість переходу на загальний web-сайт університету та сайти партнерів (НБУВ і ОУНБ) задля інтеграції наукового ресурсу;
- 4) повною мірою застосувати на практиці знання, отримані під час вивчення дисциплін "Інформаційні ресурси" та "Інформаційно-бібліографічні технології";

5) довести можливість результативного виконання студентської науково-практичної роботи за допомогою засобів мережевих технологій.

Висновки. Робота над створенням та подальшою підтримкою web-сайта сприяла розв'язанню низки навчальних, науково-практичних та інформаційно-технологічних проблем. Результатом роботи є надання користувачеві вичерпної інформації з потрібних питань.

Отже, впровадження навчально-наукового проекту "Студлабораторія" відповідає поставленій меті, а його реалізація сприяє:

- підтримці наукової комунікації;
- вдосконаленню навчального процесу;
- розширенню можливостей для оновлення змісту навчання;
- подальшій розробці методології викладання курсів "Інформаційні ресурси", "Інформаційно-бібліографічні технології", "Інформаційний менеджмент" та інших дисциплін документно-інформаційного, інформаційно-аналітичного й інформаційно-комунікативного циклів.

Список використаної літератури

1. Про вищу освіту : Закон України // Відомості Верховної Ради. — 2014. — № 37—38, ст. 2004.
2. Спрінсян В. Г. Ресурси та технології інформаційного менеджменту : навчальний посібник / В. Г. Спрінсян, Т. Л. Бірюкова. — Одеса : ОНПУ, 2012. — 252 с.
3. Інтеграція України у світове співтовариство в контексті розвитку бібліотечних інформаційних технологій : [монографія] / [О. С. Онищенко та ін.] ; Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ : Нац. б-ка України ім. Вернадського, 2011. — 222 с.
4. Горовий В. Особливості продукування наукової інформації у вітчизняному науковому виробництві / В. Горовий // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. — 2014. — Вип. 39. — С. 11—25. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nrbuimviv_2014_39_3.pdf. — Назва з екрана.
5. Здановська В. Інформаційно-бібліотечний складник сайтів науково-дослідних установ НАН України / В. Здановська // Бібліотечний вісник. — 2010. — № 3. — С. 3—7. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/bv_2010_3_1.pdf. — Назва з екрана.
6. Березенко О. Л. Концепція створення веб-сайта Національного університету "Львівська політехніка" / О. Л. Березко, А. М. Пелешин, П. І. Жежнич // Інформація вищого навчального

- закладу. — 2012. — № 731. — С. 57—65. — Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/15069/1/12-Berezko-57—65.pdf>. — Назва з екрана.
7. *Калашнікова Л. В.* Інтернет-сайти вищих навчальних закладів як інноваційні канали комунікацій в умовах формування інформаційного суспільства України : дис. ... канд. соц. наук / Л. В. Калашнікова. — Харків, 2005. — 175 с.
 8. *Пасічник Н. Р.* Інформаційна технологія формування аналітичних ресурсів сайту / Н. Р. Пасічник // Системи обробки інформації. — 2011. — Вип. 3. — С. 224—227. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/soi_2011_3_56.pdf. — Назва з екрана.
 9. *Фесенко А. М.* Веб-сайт як засіб комунікативної діяльності ВНЗ: проблема ефективності використання (на прикладі ВНЗ м. Миколаїв) / А. М. Фесенко // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Серія: Соціологія. — 2014. — Т. 244, Вип. 232. — С. 76—79. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nrchdusoc_2014_244_232_18.pdf. — Назва з екрана.
 10. *Філіпова Л.* Інформаційне моделювання контенту університетського веб-сайта: загальні принципи та методика / Л. Філіпова, А. Шелестова // Вісник Книжкової палати. — 2014. — № 3. — С. 17—19. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vkr_2014_3_7.pdf. — Назва з екрана.
 11. *Шелестова А. М.* Веб-сайт ВНЗ як комунікаційне середовище функціонування електронної навчальної документації / А. М. Шелестова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2011. — № 4. — С. 47—53. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/bdi_2011_4_10.pdf. — Назва з екрана.
 12. *Бірюкова Т. Л.* Інноваційні технології створення та використання інформаційно-бібліографічної продукції / Т. Л. Бірю-

кова, Н. Корольчук // Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття : зб. матеріалів VII Міжнародної наук.-практ. конф. / заг. ред. В. Г. Спрінсяна. — Одеса : Грін Д. С., 2014. — С. 72—78.

13. *Лугова Т. А.* Новітні технології автоматизації роботи з документами на кафедрах вищих навчальних закладів / Т. А. Лугова, М. Г. Якубовська // Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття : зб. матеріалів VIII Міжнародної наук.-практ. конф. / заг. ред. В. Г. Спрінсяна. — Одеса : ФОП "Гаража", 2015. — С. 399—408.

В статье представлены результаты внедрения интегрированного учебно-научного проекта в работу кафедры ДИД ОНПУ, раскрыты новые пути сотрудничества в системе Библиотека—Образование, доказано, что симбиоз информационных технологий и библиографических (документографических) методов, применяемый при создании контента научного web-сайта, способствует повышению его информативности.

The article highlights the results of the implementation of integrated educational and scientific project in the work of the department DID ONPU, opened new avenues of cooperation in the system Library—Education, are evidence that the symbiosis of information technology and bibliographic (documentographic) methods used in the construction of the content of scientific web-site improves its information content.

Надійшла до редакції 24 листопада 2015 року

УДК 026(100):37

Тетяна Лога,
завідувач сектору
науково-комплексного обслуговування
ДНІПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Розвиток шкільних бібліотек у системі освіти: зарубіжний досвід

У статті проаналізовано основні тенденції, властиві сучасним процесам трансформації зарубіжних шкільних бібліотек в інформаційні освітні центри. Розглянуто досвід роботи шкільних бібліотек Франції, Німеччини, Австрії, Великобританії, Австралії, США, Японії, Росії.

Ключові слова: зарубіжні шкільні бібліотеки, інформаційні освітні центри, медіацентри, електронна форма навчання, бібліотекарі-педагоги.

У XXI ст. розвиток освіти в Україні та зарубіжних державах відбувається в умовах бурхливого зростання обсягів інформації, прискореного розвитку технологій, збільшення потоку документів у цифровому форматі, підвищеного попиту суспільства на здатність його членів до самостійного навчання, комунікації й соціальної взаємодії для спільного розв'язання проблем. Акцент в освіті змістився від заучування великого масиву знань до набуття умінь, необхідних особистості в сучасному соціумі. З огляду на тенденції сьогодення в зарубіжних країнах велику роль відведено діяльності освітянських бібліотек, особливо шкільних, основним завданням яких є формування навичок роботи з інформацією та забезпечення ресурсами для незалежних досліджень. Учні мають можливість отримувати доступ до якісної альтернативної інформації, ділитися нею, аналізувати її, робити висновки та створювати нові знання. Польський науковець В. Горизовський у статті "Шкільна біб-

ліотека в реалізації програми реформування освіти" зазначав: "Без гідної бібліотеки в гідній сучасній школі не може бути пристойного навчання" [10, с. 222].

Мета статті — аналіз основних тенденцій, властивих сучасним процесам трансформації зарубіжних шкільних бібліотек.

Досвід роботи зарубіжних шкільних бібліотек вивчали Г. Варганова, О. Жеравіна, Т. Жукова, В. Чудінова, С. Пушкова, Н. Золотова, М. Недашківська, Ю. Чернічкіна, О. Гусева, Л. Степачов.

У багатьох країнах світу створено асоціації шкільних бібліотекарів. Наприклад, у 1937 р. у Великобританії створено Асоціацію шкільних бібліотек (SLA), до кола завдань якої входить підтримка персоналу шкільних книгозбірень, пропаганда та поширення позитивного досвіду, проведення семінарів і курсів. Представники Асоціації надають своїм членам інформаційно-консультативну допомогу, видають